

Nacionalinių suinteresuotų šalių apskritojo stalo diskusija dėl Europos profesinio mokymo kreditų sistemos („ECVET“) įgyvendinimo Lietuvoje

2018 m. gegužės 24 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijoje vyko nacionalinių suinteresuotų šalių apskritojo stalo diskusija dėl Europos profesinio mokymo kreditų sistemos („ECVET“) įgyvendinimo Lietuvoje. Diskusiją organizavo Švietimo mainų paramos fondas bendradarbiaujant su Švietimo ir mokslo ministerija bei nacionaliniais „ECVET“ ekspertais, diskusijoje dalyvavo profesinio mokymo įstaigų vadovai bei darbdavių atstovai. Šiomet vykęs susitikimas – jau penktasis (nacionalinių suinteresuotų šalių apskritojo stalo diskusijos „ECVET“ tema vyko 2014, 2015, 2016 ir 2017 metais).

Diskusiją pradėjo ir sveikinimo žodį tarė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento direktorius dr. Saulius Zybartas, kuris pažymėjo, kad naujoje Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo redakcijoje yra atsiradusi mokymosi kredito sąvoka (mokymosi kreditas – mokymosi apimties vienetas, kuriuo matuojami mokymosi rezultatai ir besimokančiojo darbo laikas), Lietuvoje yra diegiama kreditų sistema, t. y. kreditų pagrindu yra rengiamos modulinės profesinio mokymo programos. Kitas svarbus aspektas yra asmens įgytų kompetencijų pripažinimas ir skaidri sistema žmonėms, išvykstantiems mokytis į užsienį pagal mainų programas, kuri leistų užskaityti ne Lietuvoje įgytas kompetencijas. Dr. Saulius Zybartas akcentavo ir sektoriinių praktinio mokymo centrų įveiklinimo svarbą Lietuvoje inicijuojant mainus tarp profesinio mokymo įstaigų mokinių: įgijus kompetencijas sektoriniame praktinio mokymo centre, jas būtų galima užskaityti ir tokiu atveju sutrumpėtų mokymosi trukmė. Dr. Saulius Zybartas pažymėjo, kad svarbu kokybiškai parengti Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymą įgyvendinančius teisės aktus.

Švietimo mainų paramos fondo direktoriaus pavaduotoja Žana Orlova priminė projekto „Nacionaliniai „ECVET“ ekspertai“ tikslus:

- skatinti ir plėtoti „ECVET“ pritaikomumą ir naudojimą Lietuvoje;
- įgyvendinti 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijas dėl Europos kreditų sistemos profesinio švietimo ir mokymo srityje sukūrimo;
- skatinti kurti ir naudoti „ECVET“ kaip mokymosi visą gyvenimą principą, kuris yra strategijos „Europa 2020“ dalis pažangiam, tvariam ir integraciniam augimui.

Švietimo mainų paramos fondo Profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo programų skyriaus projektų koordinatorė Kristina Kuzmaitė detaliau pristatė projekto „Nacionaliniai „ECVET“ ekspertai“ 2014-2017 metais vykdytas veiklas pažymėdama, kad projektas ne tik prisidėjo prie „ECVET“ įgyvendinimo Lietuvoje, bet ir paskatino bendradarbiavimą tarp įvairių suinteresuotųjų šalių. Kristina Kuzmaitė informavo, kad yra penkios nacionalinių „ECVET“ ekspertų veiklos kryptys: mokymai ir konsultavimas; pagalba formuojant politiką; sklaida ir žinomumo didinimas; „ECVET“ naudotojų bendruomenės plėtra; dalyvavimas europiniuose susitikimuose ir renginiuose. Projektą „Nacionaliniai „ECVET“ ekspertai“ Švietimo mainų paramos fondas įgyvendina nuo 2014 metų. „ECVET“ ekspertai veikia ne tik Lietuvoje (7 ekspertai), bet ir visose 32 programoje „Erasmus+“ dalyvaujančiose šalyse. 2014-2017 metais „ECVET“ ekspertai vykdė tokias veiklas: konsultavo profesinio mokymo įstaigas (iš viso pakonsultuotos 47 profesinio mokymo įstaigos); parengė (kai kuriuos – išvertė) daugiau negu 10 leidinių; suorganizavo daugiau negu 10 seminarų, konferencijų profesinio mokymo įstaigų profesijos mokytojams, projektų vadovams bei administracijos darbuotojams; parengė „ECVET“ dokumentų (pvz., sutarčių) pavyzdžių; atliko „ECVET“ žinomumo profesinio mokymo įstaigose tyrimą; atliko teisinių dokumentų, susijusių su „ECVET“, apžvalgą bei pateikė rekomendacijas teisės aktų tobulinimui. Kadangi vienas iš „ECVET“ įgyvendinimo pagrindinių tikslų yra remti Europos piliečių mobilumą, svarbu, kad 2014-2017 metais virš 6000 mokinių dalyvavo mobilumo veiklose, dažniausiai jie vyko į Vokietiją, Italiją, Ispaniją, Austriją.

Vytauto Didžiojo universiteto Edukologijos instituto docentė, nacionalinė „ECVET“ ekspertė dr. Aušra Rutkienė papasakojo apie „ECVET“ principų taikymą profesinio mokymo įstaigose. 2016-2018 metais nacionaliniai „ECVET“ ekspertai aplankė bei konsultavo 47 profesinio mokymo įstaigas. Konsultacijų metu buvo vertinami tokie „ECVET“ įgyvendinimo aspektai: tarptautiškumo strategija; modulinį profesinio mokymo programų taikymas; dalyvavimas projektuose; „ECVET“ mokymosi sutarties sudarymas; Tarpusavio supratimo memorandumo sudarymas; mobilumo trukmė; mobilumo metu gautų pasiekimų vertinimo sistema; ankstesnio mokymosi pasiekimų įskaitymas ir perkėlimas; neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų pasiekimų įskaitymas ir perkėlimas. 33 profesinio mokymo įstaigos yra parengę tarptautiškumo strategiją, 11 – ruošiasi rengti, 3 – neparengę. 42 profesinio mokymo įstaigos vykdo mokymą pagal modulines profesinio mokymo programas, 4 – ruošiasi vykdyti, 1 – nevykdo. 39 mokyklos dalyvauja „Erasmus+“ programos mobilumo projektuose, 24 – kitų programų (pvz., „Nordplus“) projektuose. 17 profesinio mokymo įstaigų buvo sudarę „ECVET“ mokymosi sutartį, 8 – ketino ją sudaryti, 22 – nebuvo sudarę „ECVET“ mokymosi sutarties. 14 mokyklų yra pasirašę Tarpusavio supratimo memorandumą, 9 – ketina pasirašyti, 24 – nėra pasirašę minėtojo memorandumo. 19 profesinio mokymo įstaigų mobilumo trukmė buvo 4 savaitės ir ilgesnė, 18 profesinio mokymo įstaigų

informavo apie kiek trumpesnę mobilumo trukmę, 10 profesinio mokymo įstaigų mobilumo trukmė buvo ženkliai trumpesnė, nei 4 savaitės. Mobilumo metu įgytų pasiekimų vertinimo sistema veikia tik nedaugelyje mokyklų (5-6 mokyklose). 22 profesinio mokymo įstaigose yra parengta ir įgyvendinama ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarka. Visgi tik 12 profesinio mokymo įstaigų ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkoje buvo numatytas įvertinimo, gauto mobilumo metu, įskaitymas ir perkėlimas į mokinio pasiekimų registrą (dienyną). Apibendrinama pateiktą informaciją, dr. Aušra Rutkienė pažymėjo, kad 3 profesinio mokymo įstaigos maksimaliai kokybiškai taiko „ECVET“ principus, 33 – taiko tam tikrus „ECVET“ elementus, 11 – minimaliai taiko „ECVET“ principus.

VšĮ Efektyvaus valdymo sprendimų centro programų vadovė, nacionalinė „ECVET“ ekspertė dr. Odeta Kupetienė papasakojo apie profesinio mokymo tarptautiškumo strategijos rengimą. Dauguma profesinio mokymo įstaigų šalia kitų strateginių dokumentų yra pasirengusios ir tarptautiškumo strategijas. Aiški ir gerai pagrįsta tarptautiškumo strategija reikalinga siekiant tinkamai orientuoti profesinės mokyklos tarptautinę veiklą, o taip pat sukurti pridėtinę vertę: organizacijai, joje besimokantiems, darbuotojams, regionui ir darbo rinkai. Pabrėždama tarptautiškumo strategijos naudą, dr. Odeta Kupetienė pažymėjo, kad daugelis dabartinių mokinių ateityje dirbs tarptautinėse įmonėse arba daugiakultūre darbo vietose: tarptautinėse įmonėse anglų kalba dažnai vartojama kaip vidaus darbinė kalba, tačiau taip pat auga poreikis mokėti kitas kalbas; profesiniame gyvenime vis labiau reikalingi tokie įgūdžiai kaip smalsumas, produktyvumas ir atsparumas – jie taip pat susiję su tarptautiniais įgūdžiais; vis daugiau profesijų didėja būtinybė gebėti teikti paslaugas skirtingų kultūrų klientams; norint dirbti pasaulinio verslo srityje reikia ne tik kalbų įgūdžių, bet ir sugebėti veikti daugiakultūre aplinkoje, skirtingose darbo kultūrose. Pagrindinės tarptautiškumo veiklos sritys profesinio mokymo įstaigose: tinklaveika (į kokius tarptautinius tinklus profesinėms mokykloms būtų naudinga jungtis); strateginės partnerystės (su kokiomis šalimis vystoma strateginė partnerystė); darbuotojų mobilumas; mokinių mobilumas; kiti bendradarbiavimo ir plėtros projektai.

Diskusijos metu kalbėta, kad yra reikalinga nacionalinė profesinio mokymo tarptautiškumo strategija, pabrėžta profesijos mokytojų kalbinių įgūdžių tobulinimo svarba.

Dr. Odeta Kupetienė pristatė tarptautinių profesinio mokymo programų rengimo ir įgyvendinimo projektą „Verslo integracijos didinimas per jungtinį profesinį mokymą“ (projekto vykdymo laikas: 2016-2018 m., biudžetas – 2083000 Euro, www.bbvet.eu), kurį kartu su partneriais iš 4 šalių įgyvendina Plungės technologijų ir verslo mokykla. Projekto metu yra planuojama parengti ir įgyvendinti 5 šalyse 4 jungtines profesinio mokymo programas mechatronikos srityje.

Dr. Odeta Kupetienė taip pat pristatė ir kitą bandomąjį projektą „ECVET goes business“ (2015-2017 m., www.ecvetgoesbusiness.eu). „ECVET“ principai galėtų būti laisvai panaudoti versle

ir pritaikyti įvairiuose sektoriuose, tačiau verslas ir švietimas nekalba ta pačia kalba. Pagrindinis iššūkis – kaip parodyti verslui jau sukurtų europinių instrumentų naudą ir efektyvumą? Komunikuojant su verslu, buvo nuspręsta, kad „ECVET“ principai ir sistema gali būti naudingi/efektyviai pritaikyti versle šiose srityse: žmogiškųjų išteklių planavime; tinkamų kompetencijų darbuotojų atrankoje ir pritraukime; darbuotojų motyvavimo ir kvalifikacijos tobulinimo srityse; darbuotojų išlaikymo srityje; efektyvinant lyderystę ir vadybą įmonėje. Projektą vykdo konsorciumas: Auxilium pro Regionibus Europae in Rebus Culturalibus (AT), Austrian Trade Union Federation (AT), Fachhochschule des Mittelstandes (DE), Fondo Formacion Euskadi (ES), Meath Partnership (IE), ARES (IT), TREBAG (HU), Chamber of Commerce and Industry of Slovenia (SL).

Diskusiją moderavusi Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centro direktoriaus pavaduotoja ugdymui, nacionalinė „ECVET“ ekspertė Roma Šimukauskienė kalbėjo apie modulinių profesinio mokymo programų rengimą ir įgyvendinimą, nacionalinių „ECVET“ ekspertų dalyvavimą rengiant Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymą įgyvendinančius teisės aktus. Pasiūlyta, kad nacionaliniai „ECVET“ ekspertai galėtų padėti rengti (dalyvaujant darbo grupėse) Profesinio mokymo programų rengimo ir įteisinimo tvarką, Formaliojo profesinio mokymo tvarką, Ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarką, Neformaliuoju ir savaiminiu būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarką.

Daugiau naudingos ir aktualios informacijos apie „ECVET“ taikymą galite rasti Švietimo mainų paramos fondo interneto tinklapyje adresu <http://smpf.lt/lt/ecvet>. Kilus klausimams dėl projekto „Nacionaliniai „ECVET“ ekspertai“ ir „ECVET“ įgyvendinimo, prašome kreiptis el. paštu ecvet@smpf.lt.

Parengė
Nacionalinis „ECVET“ ekspertas
Saulius Baliukynas,
Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro
Kvalifikacijų formavimo skyriaus metodininkas